

Comença la partida

La política catalana torna a ser interessant. Ha deixat enrere la monotonia i la previsibilitat. El guió rutinari ja es combina amb alguns tocs improvisats. En pocs dies hem assistit a fets i moments que configuren un escenari polític nou. L'Onze de Setembre ho ha precipitat tot. La mobilització popular ha pres la iniciativa, ha imposat un ritme vigorós i ha arrossegat els actors polítics a desempallegar-se d'ances-trals ambigüitats. Algunes formacions ho celebren amb discreció, d'altres procuren adaptar-s'hi a corre-cuita i es maquillen les esgarrinxades, d'altres semblen atrapades sense combustible en l'estació orbital d'un planeta molt llunyà i envien renecs encriptats barrejats amb fragments de la Constitució espanyola. Però la partida tot just ha començat i encara no la guanya ningú. L'alegria és pel retorn de la il·lusió i l'esperança, que han hivernat llargament. És la satisfacció dels que han batallat molts anys perquè hi hagués partida. La gran partida d'un joc que ens havien prohibit.

La política catalana s'ha desencarcat i els nous programes electorals hauran de precisar els compromisos de cadascú. La ciutadania està expectant. La primera oportunitat de resposta la tindran els diversos grups a partir de demà al Parlament. És exigible que cada partit o coalició respongui a qüestions elementals com: ¿creu que aquest és un Parlament sobirà sense cap altra restricció que la voluntat majoritària del poble català? ¿Assumeix que el poble de Catalunya és un subjecte polític sobirà i la referència primordial de les seves propostes polítiques? ¿Es compromet a treballar al servei de la llibertat i del benestar del poble de Catalunya per damunt de qualsevol altre interès?

La creativitat conceptual d'inici de legislatura (el concert econòmic transformat en pacte fiscal) ja ha insinuat nous manerismes (estructures d'estat), però les circumstàncies exigeixen claredat. Caldrà dir les coses pel seu nom. De cara a la ciutadania, de cara a l'exterior i de cara a tothom que faci un esforç de comprensió. Hi ha a la societat catalana un desplaçament de posicions que ha provocat l'emergència d'una hegemonia sobiranista dins el catalanisme. No és un fenomen conjuntural, desencadenat per la crisi

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

econòmica, com alguns asseveren. La crisi ha fet més evidents els efectes de l'espoli fiscal i les limitacions de l'actual model d'autogovern. Però no és la causa que explica el canvi d'hegemonia. En qualsevol hipòtesi temporal de superació de la crisi, la presa de consciència que ara es manifesta no serà automàticament reversible. En bona mesura és un camí de no retorn. Es pot entendre que, des de Madrid, polítics, intel·lectuals, acadèmics i periodistes es pregunten com és possible que si el CIS o el CEO deien, fa dos anys, que només una quarta part de catalans i catalanes volien la independència, ara hi hagi aquest esclat. Però, des de Catalunya, sabem com s'ha anat gestant aquest procés multitudinari de presa de consciència. Sabem com s'ha anat produint de manera continuada, primer lentament, i molt més de pressa després, d'ençà de finals dels noranta, la recomposició del catalanisme; de les seves bases socials, i també de les intel·lectuals i polítiques. I tothom coneix l'itinerari complet de la seva pròpia consciència i la de la gent que té al voltant.

“Hi ha un independentisme català tranquil, democràtic, progressista, culte i solidari [...] que engloba sectors de formació i tradició diversa, i va exercint cada vegada més de nucli hegemònic. [...] El seu abast no és merament conjuntural. [...] Es tracta, més aviat, d'una cultura, de la consolidació d'un punt de vista. [...] Aquesta

mena d'independentisme no és bàsicament defensiu, sinó afirmatiu i constructiu. [...] Aquest independentisme no es nega a discutir. Al contrari. Exigeix discutir. Discutir de projectes polítics possibles en el marc europeu”. Són fragments d'un article d'encàrrec, publicat a *El Viejo Topo* aviat farà 20 anys. No en canviaria pràcticament res de substancial. Era evident per a qui ho volgués veure que l'independentisme català s'aniria consolidant. Els responsables de la revista, poc sospitosos en aquest flanc, van adonar-se'n. L'independentisme ja es perfilava com el principal factor emergent de la política catalana encallada en el laberint de la Transició. I els símptomes del seu progressiu enfortiment i de la seva creixent transversalitat s'observaven pertot.

Ara aquesta hegemonia acabada d'estrenar és incipient. En l'imminent procés de construcció del futur, a partir de la nostres pròpies energies i voluntats, caldrà vetllar perquè hi participin moltes més persones que, tot i poder-ne ser les principals beneficiades, encara se'n senten al marge. D'altra banda, en l'adveniment d'aquesta hegemonia hi han confluït, sobretot, dos corrents de filiació molt diferents. L'independentisme de tradició d'esquerres, el més actiu en la renovació del catalanisme, que prioritza les polítiques socials i la qüestió de quina mena de país cal construir entre tots plegats. I un nou independentisme d'arrel liberal conservadora que prové de l'esgotament del model autonòmic. Veurem aviat quina és la correlació de forces entre tots dos corrents i també l'abast, aquest sí conjuntural, del grau de coincidència i d'unitat assolides. Perquè encara que no és l'única, la confrontació principal, ara mateix, a Catalunya, es dirimeix entre els que lluiten per la pròpia llibertat i els que la neguen i procuren impedir-la.

En qualsevol hipòtesi temporal de superació de la crisi, la presa de consciència que ara es manifesta no serà automàticament reversible

DANIDE